

*yordam
edebiyat*

Eserin orijinal adı:
The Gadfly

ETHEL L. VOYNICH

ATSINEĐİ

ROMAN

TÜRKÇESİ

ANIL CEREN ALTUNKANAT

*yordam
edebiyat*

Yordam Edebiyat: 23 • **Atsineği** • Ethel L. Voynich
ISBN 978-605-172-211-5 • *Türkçesi*: Anıl Ceren Altunkanat • *Redaksiyon*: Ali Mert
Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni*: Gönül Göner
Birinci Basım: Temmuz 2017

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat:3 34110 Çağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • Faks: 0212 528 19 09
W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat

Baskı: Yazın Basın Yayın Matbaacılık Turizm Tic.Ltd.Şti. (Sertifika No: 12028)
İ.O.S.B. Çevre Sanayi Sitesi 8. Blok No:38-40-42-44
Başakşehir - İstanbul
Tel: 0212 5650122

ATSINEĀI

ROMAN

ATSİNEĞİ VE VOYNICH HAKKINDA

Ali Mert

İrlandalı yazar Ethel Lilian (Boole) Voynich, dünya edebiyatında derin izler bırakmış James Joyce, Samuel Beckett, Oscar Wilde, William Butler Yeats, Bernard Shaw gibi diğer İrlandalı yazarlar düşünüldüğünde, ilk bakışta, ülkesinin onlar denli iyi bilinen bir yazarı-temsalcisi olarak değerlendirilmeyebilir; dünyanın pek çok köşesinde, edebiyat meraklıları arasında adını onlar kadar duyuramamış olabilir.

Ancak “görelilik” diye bir şey var! 1917 İhtilali sonrası Rusya’ya ya da 1949 sonrası Çin’e bakarsanız, diğer İrlandalı yazarlardan daha çok bilinen bir yazar olduğu gerçeğiyle karşılaşabilirsiniz. Ayrıca, “nicelik” diye bir şey de var! Adını andığımız diğer İrlandalı yazarlar, uluslararası/kültürlerarası bilinirliklerini kaleme aldıkları çok sayıda esere borçluyken, Voynich’e edebiyat alanında “ün” sağlayan tek bir yapıtı var: *Atsineği*.

Romanın, 20. yüzyılı bir proleter devrimi ile açan Sovyet Rusya’da ve yüzyılın ortalarına doğru halk devrimini tamamlamış Çin Halk Cumhuriyeti’nde son derece popüler olmasının nedeni ise bir sır değil tabii ki: Anlatılan devrimcilerin ve devrimci mücadelenin hikâyesi...

Farklı bir yüzyılda da olsa, farklı bir coğrafyada da olsa, bambaşka dinamikleri de olsa, dinsel tartışmalar mücadele gündemine

çok yoğun olarak da sokulsa... soluk soluğa kavgası, insanın içine işleyen hüznü aşkı, dağların gizli geçitlerinde saklanma kabiliyetinden kentteki kalemşorluk yeteneğine uzanan kahramanlıkları, reform ve devrim tartışmaları, baba-oğul çatışmaları, yeraltı çalışmaları, silahlı komploları, karanlık zindanları, hayal kırıklıkları, yılgınlıkları ve en karanlık anda yeniden çakıveren devrimci umut kıvılcımlarıyla anlatılan “bizim hikâyemiz”!

İşte “bizim hikâyelerimizden bir hikâye”yi, hem de en esaslı ve heyecan verici olanlardan bir tanesini, şimdi ellerinizin arasında tutmaktasınız.

Birazdan Arthur’la, Gemma’yla, Cesare’la, Pederle, Galli’yle, Grassini’yle, Zita’yla ve diğerleriyle tanışacaksınız. Belki de en önemlisi, hepsinin “dönüşümleri” ile karşılaşacaksınız. En başta da başkahramanımızın bir *Atsineği*’ne dönüşmesi ile...

Tanışacağınız başka şeyler de var elbette. İtalya’nın birliği ve bağımsızlığı için verilen mücadele mesela. 19. yüzyılın ortasında Avrupa’nın “çizme”sinde yaşanan mücadeleler, Genç İtalya hareketi, yasak yayınlar, Mazzinici parti, yeraltı hareketleri, Papalık devletleri ve yeni Papa’nın reformları, bunlar karşısında devrimci hareketlerin ayrışan konumları, din ve inanç tartışmaları, devrimci hareketlerdeki taktik ve strateji tartışmaları, gizli kalmış bir baba-oğul ilişkisinin yıkıcı gücü, Güney Amerika’dan Avrupa’ya o dönemin zorlu yaşam ve mücadele koşulları... ve hepsinin ortasında çok güçlü bir aşk hikâyesi...

Aşk hikâyesinin çekiciliğiyle birlikte duygu ve düşüncelerinizi sürükleyecek başka şeyler de var elbette: Affetmenin imkânsızlığı, intikam duygusunun kaçınılmazlığı, alaycılığın sınırları, hafızanın yanılgıları, vicdanın hiç dinmeyen sızıları, bedendeki yaraların ruhtaki derin izleri, manevi bağlılıklar ile dünyevi ilişkilerin karışıklığı...

Kısa bir giriş yazısında daha fazla bilgi, ipucu, izlenim –ya da zamane deyimiyle “spoiler”– verip romanın heyecanını kaçırmayalım derseniz.

Zaten bir çırpıda bitirmek isteyeceğiniz, sürükleyici, koşar adım ilerleyen bir romanla karşı karşıyasınız. Üstelik de tüm bunları “tam bir klasik roman tadı”yla yaşatan bir eserle.

Evet, *Atsineği*, diğer her şey bir yana, klasik romanların o hiçbir şeyle değiştirilemez okuma keyfini sunan, okurunu roman kahramanlarıyla birlikte “yaşamın ta ortasına fırlatan” bir yapıt.

• • •

Romana daha fazla girmeyelim ama yazara biraz daha yakından bakmamızın bir sakıncası yok herhâlde:

1864'te İrlanda'nın Cork şehrinde doğuyor, Ethel Lilian Boole. Babası ünlü matematikçi George Boole, annesi ise dönemin feminist felsefecilerinden Mary Everest.

Babasını henüz altı aylıkken kaybetmesi üzerine, annesi, Ethel'i ve diğer kızkardeşlerini yanına alıp, dul ve yetim maaşıyla kıt kanaat idare etmeye çalışarak Londra'ya yerleşiyor. Daha sonra kütüphanecilik işine girerek, kızlarını yetiştirmeye, onlara iyi bir gelecek sunmaya çalışıyor. Sekiz yaşına kadar Londra'da kalan Ethel, burada ağır bir cilt hastalığına yakalanmasının ardından, sağlığına daha iyi geleceği düşüncesiyle dayısının yanına, Lancashire'a gönderiliyor. “Dinî açıdan fanatik ve sadist” biri olarak bilinen ve öz çocuklarına şiddet uyguladığı rivayet edilen dayısı, Ethel'i her gün saatlerce piyano çalışmaya zorluyor. Bu “zorlama” sonradan romancı kişiliğinin yanı sıra müzisyenliğiyle de öne çıkacak sanatçının gelişimine ne kadar katkıda bulunuyor bilinmez. Bilinen, Ethel 10 yaşında Londra'ya geri döndüğünde, içine dönük, sürekli siyah kıyafetler giyinen ve kendisine “Lilly” denmesini isteyen “başka” birine dönüşüyor.

On sekiz yaşında kendisine bir aile mirası kalıyor. Bu sayede Berlin'deki Hochschule für Musik okulunda kompozisyon ve piyano eğitimi almaya gidiyor. Buradaki dört yıllık eğitim döneminde, müziğin yanı sıra devrimci siyasetle de ilgilenmeye baş-

lıyor ve farklı ülkelerden, özellikle de Rusya'dan devrimcilerle ilişkiler kuruyor.

Böylece romancılığının yanı sıra müzisyen kimliği ve devrimci hareketlere verdiği destekle de bilinen Ethel Boole'nin kişiliğinin ve hayatının temel taşları yan yana gelmeye başlıyor.

Londra'ya geri dönüşünde, İngiltere başkentinde sürgün konumundaki Rus devrimcilerden Sergey Kravçinski ona Rusça öğretiyor ve Rusya'ya gitmesi için Ethel'i cesaretlendiriyor. 1887-89 yılları arasında St. Petersburg'da kalan yazarımız, burada Rus halk devrimcileri olan ve Çar'a karşı silahlı mücadeleyi savunan Narodniklerle bağlantı kuruyor. Londra'ya tekrar döndüğünde ise çalışmalarını bir adım daha ilerletiyor ve Kravçinski'yle beraber Rus Özgürlüğünün Dostları Topluluğunun kurucuları arasında yer alıp, *Özgür Rusya* dergisinin çıkarılmasına katkıda bulunuyor.

Bu yeni ilişkiler ağı içerisinde, 1890 senesinde Sibiry'a'dan kaçan Rus devrimcilerden Wilfrid Michael Voynich ile tanışıyor. Wilfrid, Londra'da sahafılık ve antika kitap tacirliği yaparak geçimini sağlamaya çalışırken, çift, 1895 senesinden itibaren birlikte yaşamaya başlıyor ve bu dönemden itibaren Ethel, Boole soyadını bırakarak kendisini "Mrs. Voynich" olarak adlandırmaya başlıyor. Wilfrid, sahafılıkta hızla ilerleyip bir süre sonra "Voynich elyazmaları" olarak da bilinen gizemli bir kitapla (15. yüzyılda yazılmış, şifreleri bugün hâlâ tam olarak çözülememiş, çok konulu, bilmececi elyazması bir yapıt) anılmaya başlarken, Ethel de İtalya ve diğer Avrupa seyahatlerinin ardından 1897'de ilk romanı *Atsineği*'ni tamamlıyor.

Ethel ve Wilfrid'in 1902 yılındaki evliliklerine kadar uzanan bu dönemde, *Atsineği* geç dönem Viktoryen edebiyat çevrelerinde belli bir ilgi uyandırırken, Ethel Voynich, *Jack Raymond* adıyla bir roman daha kaleme alıyor. Ancak Voynich'in daha sonraki eserleri bir anlamda hep *Atsineği*'nin gölgesinde kalıyor. Bir tür devamlılık içerisinde ilk romandaki kahramanların farklı maceralarına

uzanmaya çalışan yazar, 1904'te *Olive Latham*, 1910'da *Bölünmüş Bir Dostluk* adlı romanlarında da aynı sıkıntıyla karşılaşüyor.

Voynich'ler, Wilfrid'in kitap ticareti işinin merkezini New York'a taşımasıyla birlikte 1920'de Amerika'ya göç ediyorlar. Ethel de bu dönemde romancılığı bırakıp daha çok müziğe odaklanıyor, bir müzik okulunda öğretmenlik yapıyor. Edebiyatla ilgisini ise Rusçadan, Lehçeden ve Fransızcadan İngilizceye çeviriler yaparak sürdürüyor. Son olarak 1945'te *Ayakkabılarını Çıkar* adıyla bir roman daha kaleme alıyor.

Onlar Amerika'da başka bir hayat sürerken, *Atsineği* Avrupa'da, özellikle Rusya'da, yazarından bağımsız, başarılarla dolu başka bir hayata uzanıyor. Rivayete göre Voynich, tüm bu dönem boyunca kitabının Rusya'daki başarısından habersiz kalıyor. Gerçeği, yani kitabının baskı üzerine baskı yapıp okuma programlarına girdiğini, çok çeşitli uyarlamalara konu olduğunu ve yaklaşık iki buçuk milyon adet basıldığını 1955 yılında New York'u ziyaret eden bir Rus diplomattan öğreniyor! Eh, şaşırıyor hâliyle. Kitap, mücadelelerin yükseldiği yerlerde, Rusya'da, Çin'de, İran'da, iç savaş yıllarında İrlanda'daki zindanlarda elden ele dolaşan bir yapıt hâline geliyor. Ethel Lilian Voynich 1960 senesinde 96 yaşında hayata gözlerini yumarken, Rusya'daki popülerliği devam ediyor ve 1970'te Sovyet astronomlar tarafından keşfedilen küçük bir gezegene, 2032 *Ethel* adı veriliyor.

• • •

Atsineği'nin, Rusya başta olmak üzere dünyanın farklı ülkelerinde, tiyatro, müzik (opera, bale ve müzikal) ve sinema alanlarında birçok uyarlaması yapılmıştır. İlk sırada, romanın yazılışından bir yıl sonra Bernard Shaw'un *Atsineği ya da Kardinalin Oğlu* adıyla kaleme aldığı tiyatro oyunu sayılabilir. Daha sonra İngiltere'de bir, Rusya'da üç adet daha tiyatro uyarlaması söz konusudur.

Opera, bale ve müzikal uyarlamalarının tamamı, 1923'ten 1983'e Rusya'da gerçekleşmiştir ve bu alanda yedi ayrı yapıt vardır. Bunlardan en ünlüsü Rus besteci Mihail Zukov'un 1928'de bestelediği *Atsineği Operası*'dır.

Voynich'in kısa önsöz-teşekkür metninden de anlaşılacağı üzere yer yer belgesel özellikler taşıyan, 19. yüzyıl ortasında İtalya'da devrimci çevrelerin yaşadıklarından ve tanıklıklarından somut izler barındıran *Atsineği*, bu özelliğiyle sinema sanatının da özellikle ilgisini çekmiştir. Nitekim *Atsineği*'nin beş ayrı film uyarlaması da mevcut. Bunların dördü Rus, 2003 yılında çevrilen son film ise Çin sinemasının bir örneği.

Film uyarlamalarından birinin müziği ise diğer hepsinden daha büyük bir şöhrete ulaşmış durumda. 1955 yılında Rus yönetmen Aleksandr Faintsimmer tarafından çevrilen filmin müziklerini ünlü besteci Şostakoviç yazıyor. *Atsineği Süiti* olarak bilinen bu yapıtın özellikle "Romans" bölümü büyük bir ün kazanıyor. Bu beste, BBC'nin 1980'lerdeki bazı dizilerinde tema müziği olurken, Sovyetler Birliği'nde de 1980 yılında, başrolünde Sergey Bondarçuk'un oynadığı bir başka *Atsineği* dizisi çekiliyor.

Bu güzel romanın ileride ne gibi yeni çalışmalara, bestelere, tiyatro oyunlarına, televizyon dizilerine, sinema filmlerine vb. esin kaynağı olacağını ise zaman gösterecek. Biraz da, siz yeni okurların niyet ve arzuları; etkileyici bir yapıtı, özellikle de toplumsal mücadeleler yükseldikçe etkisi daha da artan bir yapıtı kulaktan kulağa, elden ele yayma becerileri...

YAZARIN ÖNSÖZÜ

İtalya'da bu öykünün malzemelerini toplamam için bana yardımcı olan tüm insanlara en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Özellikle de Floransa Marucelliana Kütüphanesi'ndeki ve Bologna Şehir Müzesi ile Devlet Arşivi'ndeki yetkililerin nezaket ve inceliklerine çok şey borçluyum.

Ethel Lilian Voynich

*“Ey Nâsıralı İsa,
ne istiyorsun bizden?”**

* İncil’den, “İsa Kötü Bir Ruh Kovuyor”, Luka 4/34. – Redaktörün notu. (Kitap boyunca notlar, redaktöre aittir.)

1. BÖLÜM

I

Arthur, Pisa'daki papaz okulunun kütüphanesinde oturmuş, elyazması vaazlarla dolu kâğıt yığınına gözden geçiriyordu. Sıcak bir haziran akşamıydı; pencereler ardına dek açılmış, serin olsun diye panjurlar yarıya indirilmişti. Papaz okulunun yöneticisi Rahip Montanelli, yazma işine bir an için ara verip, kâğıtların üstüne eğilmiş bu esmer başa sevgiyle baktı.

“Bulamıyor musun sevgili çocuğum? Takma kafana, o bölümü yeniden yazarım, olur biter. Muhtemelen yırtılıp atılmıştır, bunca zaman seni boş yere uğraştırdım.”

Montanelli'nin sesi gayet alçak ama tok ve ahenkliydi, konuşmasına özel bir çekicilik katan berrak, arı bir tonu vardı. Doğuştan hatip birinin zengin tonlamalarla yüklü sesiydi bu. Arthur'la konuştuğunda ise her zaman okşayıcıydı.

“Hayır Peder, bulmalıyım onu, buraya koyduğunuza eminim. Yeniden yazdığınızda aynısı olmaz ki.”

Montanelli işine devam etti. Pencerenin dışında uyuklu bir ağustosböceği uyuşuk uyuşuk cırladı, sokakta bir meyve satıcısının uzun ve melankolik haykırışı yankılandı: “Çileklerim vaaaaa! Çileek!”

“*Cüzzamlının Şifa Bulması Üstüne...* hah işte, burada!”

Arthur, ev ahalisini her defasında öfkeleniren o kadifemsi adımlarıyla odanın bir ucundan diğerine yürüdü. İnce, minyon bir tipti; 1830'lardaki orta sınıf mensubu genç bir İngiliz delikan-

lısından çok, on altıncı yüzyıl tablolarındaki İtalyanlara benziyordu. Uzun kaşları ve narin ağzıyla, ufacık elleri ve ayaklarıyla, her şeyiyle düzgün biriydi. Fazlasıyla zarifti. Hareketsiz oturduğunda, erkek kıyafetlerine bürünmüş çok güzel bir kız zannedilebilirdi; hareket ettiğinde ise kıvraklığı ve çevikliğiyle pençeleri olmayan evcil bir panteri andırıyordu.

“Gerçekten buldun mu onu? Ah, ben sensiz ne yapardım Arthur? Sürekli bir şeylerimi kaybedip duruyorum. Hayır, daha fazla yazmayacağım. Gel, bahçeye çıkalım da sana yardım edeyim. Hangi kısmını anlayamadın bakalım?”

Sessiz, gölgeler içindeki revaklı bahçeye çıktılar. Papaz okulu eski bir Dominiken manastırından kalma binaları kullanıyordu; tabii iki yüz yıl önce, kare şeklindeki avlu son derece bakımlı ve derli toplu bir yerdi, kenarlardaki çalılar güzelce budanmıştı, ortalarında biberiye ve lavantalar açardı. Şimdi ise onlarla ilgilenen beyaz cübbeli keşişler ölüp gitmişler ve unutulmuşlardı. Yine de, artık onları toplayan kimse kalmasa bile, o mis kokulu yabancı bitkiler hâlâ görkemli yaz gecelerinde çiçek açmaya devam ediyordu. Yabancı maydanoz ve hasekiküpesi demetleri, kaldırımın çatlaklarını doldurmuş, avlunun ortasındaki kuyu, eğreltiotlarına ve kaya koruklarına teslim olmuştu. Güller yabanileşmişti, yeni dallar darmadağın bir biçimde uç veriyor, patikalar boyunca uzanıyordu; kenarlıklarda göz alıcı kırmızı gelincikler parlıyordu; uzun yüksükotları birbirinin içine girmiş, çimenlerin üstüne eğilmişti; aşısız, meyve vermeyen ihtiyar asma, bakımsız muşmula ağacının dallarından sarkıyor, ağır ve hüzünlü varlığıyla yapraklarla dolu başını sallıyordu.

Yaz aylarında çiçeğe duran dev manolya, bahçenin bir köşesinde koyu renk yapraklardan oluşan bir kule gibi dikiliyor, süt beyazı çiçeklerini oraya buraya saçıyordu. Ağacın gövdesine kaba saba, ahşap bir bank dayanmıştı, Montanelli banka oturdu. Arthur üniversitede felsefe okuyordu, okuduğu bir kitapta karşılaştığı ve içinden çıkamadığı bir konuya açıklık getirsin diye “Peder”e

başvurmuştu. Hiçbir zaman papaz okulunun bir öğrencisi olmasa bile, Montanelli onun için evrensel bir ansiklopedi gibiydi.

Takıldığı konu aydınlığa kavuşunca, “Bana ihtiyacınız yoksa gitsem iyi olur artık,” dedi.

“Daha fazla çalışmak istemiyorum. Zamanın varsa biraz daha kalmanı isterim.”

“Ah, tabii!” Sırtını ağacın gövdesine yasladı ve gölgelerle kaplı dalların arasından ilk soluk yıldızların hafifçe parıldadığı dingin göğe baktı. Kara kirpiklerinin altındaki dalgın, gizemli, koyu mavi gözleri, Kelt kökenli annesinden miras kalmıştı, Montanelli bu gözleri görmemek için başını çevirdi.

“Yorgun gözüküyorsun sevgili çocuğum,” dedi.

“Elimde değil.” Arthur’un sesinde bitkin bir tını vardı, Peder bunu anında fark etti.

“Üniversiteye bu kadar çabuk gitmemeliydin, hasta bakmaktan, gece boyu ayakta dikilmekten yorgun düşmüştün. Livorno’dan ayrılmadan önce adamakıllı dinlenmen için ısrar etmeliydim.”

“Ah Peder, bunun ne faydası olurdu ki? Annem öldükten sonra o kasvetli evde daha fazla kalamazdım. Julia beni delirtirdi herhâlde.”

Julia, en büyük üvey ağabeyinin eşi ve Arthur’un başının belasıydı.

“Tabii akrabalarınla kalmanı ben de istemezdim,” diye yanıt verdi Montanelli kibarca. “Senin için en kötü ihtimal eminim ki bu olurdu. Ama şu İngiliz doktor arkadaşının davetini kabul etmiş olmanı isterdim; onun evinde bir ay kalmış olsaydın çalışmaya da çok daha hazır hâlde gelirdin.”

“Hayır Peder, pek de öyle olmazdı doğrusu. Warren’lar çok iyi ve nazik insanlar ama durumu tam kavrayamıyorlar... evet, benim için üzüyorlar... bunu yüzlerinden okuyabiliyorum... ve beni teselli etmek için annemden söz edip duruyorlar! Tabii Gemma hariç. O, biz küçükken bile neyin söylenmeyeceğini çok

iyi bilirdi. Ama diğerlerinin bir şey bildiği yok. Ve yalnızca bu da değil...”

“Nedir o hâlde evladım?”

Arthur, yüksükotunun eğilmiş dalından birkaç çiçek koparttı, sinirli bir hareketle elinde ezdi.

“Bu şehre dayanamıyorum artık,” diye söze başladı bir an duraksadıktan sonra. “Küçücük bir çocukken annemin bana oyuncak aldığı mağazaları görüyorum; hastalığı iyice ilerleyene dek onu yürüyüşe götürdüğüm sahili görüyorum sonra. Nereye gitsem hep aynı şey, pazardaki bütün kızlar yanıma çiçekle geliyor... sanki şimdi onları istiyormuşum gibi! Ve tabii bir de kilisenin avlusu var! Tüm bunları görmek beni mahvediyordu, gitmek zorundaydım...”

Aniden sustu ve yüksükotu çiçeğini parçalara ayırmaya başladı. Sessizlik o denli uzun ve derindi ki Pederin neden bir türlü lafa girmediğini anlamak için başını kaldırdı. Manolya dallarının altında karanlık koyulaşıyordu, her şey sanki loşluğa ve belirsizliğe gömülüyordu, yine de Montanelli'nin yüzündeki hayatimsi solukluğu görmeye yetecek kadar ışık vardı. Başını öne eğmiş, sağ eliyle bankın kenarını sıkı sıkı tutmuştu Peder. Arthur huşu dolu bir şaşkınlık hissiyle başını yana çevirdi. Sanki istemeden de olsa kutsal topraklara adımını atmıştı.

‘Tanrım!’ diye düşündü. ‘Onun yanında ne kadar da küçük, ne kadar da bencilim! Anlattıklarım sanki kendi derdiymiş gibi üzüntüye kapılıyor.’

O sırada Montanelli başını kaldırıp etrafa bakındı. “Oraya dönmen için sana baskı yapacak değilim; hele şimdi, asla böyle bir şey yapmam,” dedi en okşayıcı ses tonuyla. “Ama bana söylemelisin, bu yaz tatilin başlayınca iyice bir dinleneceksin. Bence Livorno çevresinden uzakta bir tatil yapman daha iyi olur. Sağlığının bozulmasına dayanamam.”

“Papaz okulu kapanınca siz nereye gideceksiniz peki Peder?”

“Her zamanki gibi öğrencileri dağlara götürüp orada konaklamalarını sağlayacağım. Sonra ağustos ayının ortasında müdür yardımcısı tatilinden dönecektir. Ben de biraz değişiklik için Alp taraflarına uzanmayı düşünüyorum. Gelir misin benimle? Seni uzun dağ yürüyüşlerine çıkarırım, eminim Alp yosunlarını ve likenlerini incelemek hoşuna gidecektir. Yoksa yalnız benimle birlikte olmak sana sıkıcı mı gelir?”

“Peder!..”

Arthur, Julia'nın “duygularını yabancılar gibi açığa vurmak” dediği tarzda ellerini birbirine kavuşturdu. “Sizinle gelmek için her şeyimi veririm. Ama şundan emin değilim ki...” Duraksadı.

“Bay Burton’un izin vermeyeceğini düşünüyorsun?”

“Bu elbette hoşuna gitmeyecektir ama... işime de karışamaz. Artık on sekiz yaşındayım ve istediğimi yaparım. Üstelik o yalnızca üvey ağabeyim benim, ona itaat etmek zorunda olduğumu hiç sanmıyorum. Anneme karşı da her zaman kabaydı.”

“Yine de ciddi biçimde karşı çıkarsa, sanırım isteklerine karşı gelmemen daha iyi olur. Evdeki durumun çok daha zorlaşabilir...”

“Bundan daha fazla zorlaşamaz!” diye sözünü kesti Arthur hırsla. “Benden her zaman nefret ettiler ve ne yaparsam yapayım her zaman da nefret edecekler. Ayrıca James sizinle, günah çıkaracağım rahiple bir yere gitmeme nasıl ciddi ciddi karşı çıkabilir ki?”

“O bir Protestan, bunu unutma. Her durumda ona yazsan iyi olur, görelim bakalım ne diyecek. Ama sabırsız olmamalısın evladım, insanlar senden nefret de etse, seni sevseler de önemli olan senin ne yaptığındır.”

O kadar şefkatli bir biçimde azarlamıştı ki Peder, Arthur neredeyse hiç kızarmadı. İçini çekerek, “Evet, biliyorum,” diye yanıt verdi. “Ama o kadar zor ki...”

“Salı akşamı benimle gelememene üzüldüm,” dedi Montaneli, aniden yeni bir konuya geçmişti. “Arezzo Piskoposu oradaydı, onunla tanışmanı isterdim.”

“Öğrenci arkadaşlardan biriyle, kaldıkları pansiyondaki bir toplantıya gitmeye söz vermiştim, beni bekliyorlardı.”

“Ne tür bir toplantıydı bu?”

Arthur bu sorudan biraz utanmışa benziyordu. “Şey... s...sı... sıradan bir t...to...toplantı değildi,” diye kekeleydi gergin bir şekilde. “Cenova’dan bir öğrenci gelmişti... o... şey... bize... b... bi...bir konu hakkında konuşma yaptı.”

“Ne hakkında konuştu?”

Arthur yine duraksadı. “Bana adını sormayacaksınız, değil mi Peder? Çünkü söz verdim...”

“Sana başka hiçbir şey sormayacağım, merak etme. Eğer gizlilik sözü verdiysen elbette bir şey anlatmamalısın ama bana bugüne kadar hep güvenmiştin.”

“Elbette size güveniyorum Peder. Bizim... şey... halka ve kendimize karşı olan... görevimizden söz etti... ve şeye yardım etmek için...”

“Kime yardım etmek için?”

“Köylülere... ve...”

“Ve?”

“İtalya’ya.”

Uzun bir sessizlik oldu.

Montanelli ona dönüp büyük bir ciddiyetle “Söyle bana Arthur,” dedi. “Ne zamandır bu konu hakkında düşünüyorsun?”

“Geçen... geçen kıştan bu yana.”

“Annenin ölümünden önce mi yani? Onun bu konudan haberi var mıydı?”

“H...ha...hayır. Ben... ben... o zamanlar pek önemsemiyordum.”

“Ya şimdi? Şimdi önemsiyor musun?”

Arthur bir avuç dolusu yüksükotu çiçeği daha yoldu.

Gözleri yerde, “Şöyle oldu Peder,” diye söze başladı. “Geçen sonbaharda, daha giriş sınavına hazırlanırken öğrencilerin birçoğuyla tanışmıştım, siz de hatırlıyorsunuzdur. İşte onlardan ba-

zıları bana... bu tür şeylerden söz etmeye başladı ve bana ödünç kitaplar verdi. Ama çok da önemsemedim doğrusu, tek istediğim bir an evvel eve, annemin yanına geri dönmekti. Siz de biliyorsunuz, annem o dönem, o zindan gibi evde çok yalnızdı ve tek başına Julia'nın dili bile onu öldürmeye yeterdi. Sonra kışın annemin durumu iyice ağırlaştığında, o öğrenciler de, kitapları da aklımdan tamamen çıktı gitti. Ardından, yine bildiğiniz gibi, Pisa'ya gelmek için oradan temelli ayrıldım. Aklıma gelseydi annemle konuşurdum elbette ama artık o konuyu çoktan unutmuştum. Daha sonra da annemin öleceğini öğrendim... Biliyorsunuz, sona yaklaşırken neredeyse her an yanımdaydım. Gece boyunca hiç uyumadan yanında kalıyordum, gündüzleri ise biraz uyuyayım diye Gemma Warren uğruyordu. İşte o uzun gecelerde, kitaplar ve öğrencilerin söyledikleri hakkında düşünmeye, haklı olup olmadıklarını ve Yüce Tanrımızın bu konuda ne diyeceğini merak etmeye başladım.”

“O'na sordun mu peki?..” Montanelli'nin sesi artık pek de sakin değildi.

“Hem de sık sık. Kimi zaman bana ne yapmam gerektiğini söylemesi ya da annemle birlikte ölmeme izin vermesi için O'na dua ederdim. Ama bir yanıt bulamadım.”

“Ve tüm bunlardan bana tek bir kelime bile etmedin. Arthur, keşke bana biraz olsun güvenebilseydin.”

“Peder, size güvendiğimi biliyorsunuz! Ama kimseye anlamayacağınız bazı şeyler vardır. Ben... bana kimsenin yardım edemeyeceğini düşündüm... sizin ve annemin bile... Kendi yanıtlımı doğrudan Tanrı'da bulabilmeliydim. Anlıyorsunuz değil mi, bu tüm bir hayatım ve ruhumla ilgili bir şey.”

Montanelli başını çevirdi ve manolya dallarının oluşturduğu koyu kasvetli ortama bir göz attı. Alacakaranlık o kadar yoğundu ki, bedeni, kapkara dallar arasındaki karanlık bir hayalet gibi gölgeler içinde kalmıştı.

“Ve sonra?” diye sordu usulca.

“Ve sonra... annem öldü. Biliyorsunuz zaten, son üç gece onunlaydım...”

Aniden sustu ve bekledi. Ama Montanelli bir tepki vermedi.

Arthur sesini alçaltarak devam etti: “Tüm bunlar onu göm- melerinden iki gün önceydi. Hiçbir şey hakkında düşünemiyor- dum. Sonra, cenazenin ardından hastalandım ve hatırlarsanız günah çıkarmaya bile gelemedim.”

“Evet, hatırlıyorum.”

“İşte o gece kalktım, annemin odasına gittim. Bomboştu, yalnızca duvar oyuğundaki o büyük haç vardı. Belki Tanrı bana yardım eder diye düşündüm. Diz çöktüm ve bekledim... bütün gece boyunca. Sabah aklım başıma gelince... ah Peder, faydası yok işte. Anlatamıyorum. Gördüğüm şeyi size anlatamıyorum... kendime bile açıklayamıyorum ki size anlatabileyim. Ama Tan- rı bana yanıt verdi, bunu biliyorum ve O'na karşı gelmeye cüret edemem.”

Bir an için karanlıkta sessizce oturdular. Ardından Monta- nelli döndü ve elini Arthur'un omzuna koydu.

“Evladım,” dedi. “O'nun, senin ruhuna seslenmediğini söyle- yemem, zaten buna Tanrı izin vermez. Ama bu olduğu sıradaki durumunu bir hatırla bakalım; hastalığının o sırada yarattığı ya da tuttuğun yas yüzünden oluşan sanrıları, sakın O'nun kutsal çağrısı sanmayasın. Ve eğer sahiden de ölümün gölgesinden çı- kıp sana yanıt verdiyse, O'nun sözünü yanlış yorumlamadığından emin olmalısın. Gönlünden geçen nedir, ne yapmak istiyorsun?”

“Hayatımı İtalya'ya adamak istiyorum. Onu, tüm bu kölelik ve sefaletten kurtarmak, Avusturyalıları ülkemizden kovmak... Böylece, İsa dışında bir kralın olmadığı özgür bir cumhuriyet hâline gelmesi için ülkeme yardımcı olmak...”

“Arthur, bir an dur ve ne söylediğini düşün! Sen İtalyan bile değilsin.”

“Bu bir şeyi değiştirmez ki; ben kimsem oyum. Bu söyledikle- rimi *gördüm ben* ve artık ona bağlıyım.”

Yine bir sessizlik oldu.

Montanelli, “Bu söylediğinin üstüne, İsa...” diye ağır ağır söze başladı ama Arthur onun sözünü kesti.

“İsa demiştir ki: ‘Canını benim uğruma yitiren ise onu kurtaracaktır.’”*

Montanelli kolunu bir dala yaslayıp, elini gözlerine siper ederek, “Biraz otur evladım,” dedi sonunda.

Arthur oturdu. Peder her iki elini de sıkıca tuttu.

“Seninle bu gece tartışamam,” dedi. “Çok ani oldu... düşünmedim... üstünde kafa yormak için zamana ihtiyacım var. Daha sonra bu konu hakkında çok daha ayrıntılı konuşabiliriz. Ama şimdilik tek bir şeyi hatırlamanı istiyorum. Eğer bu konu yüzünden başın belaya girerse, eğer... ölürsen, kalbim paramparça olur.”

“Peder...”

“Hayır, bırak sözümü tamamlayayım. Bir keresinde sana, dünyada senden başka kimsem olmadığını söylemiştim. Sanırım bunun ne anlama geldiğini tam olarak kavrayamadın. Bu kadar genç olunca anlamak zordur; senin yaşındayken ben de anlayamazdım. Arthur, sen... sen benim için öz oğlum gibisin. Anlıyorsun? Gözümün nuru, kalbimin ışığıdır. Yanlış bir adım atıp yaşamını mahvetmeni engellemek için canımı veririm. Ama yapabileceğim bir şey yok. Bana söz vermeni istemiyorum, yalnızca bunu aklında tutmanı ve dikkatli olmanı istiyorum. Geri dönüşü olmayan bir adım atmadan önce çok iyi düşün; eğer cenneteki anacığının hatırı için değilse benim hatırım için düşün...”

“Düşüneceğim... ve... benim için, İtalya için dua edin Peder.”

Sessizce diz çöktü ve Montanelli elini onun eğilmiş başının üstüne koydu. Birkaç dakika sonra Arthur doğruldu, Pederin elini öptü ve çiyile kaplı çimlere usulca basarak oradan uzaklaştı. Montanelli dosdoğru önündeki karanlığa bakarak manolya ağacının altında tek başına oturdu.

* İncil'den, Matta 10/39.

‘Tanrı’nın gazabına uğradım,’ diye düşündü. ‘Tıpkı Davut gibi. Ben ki O’nun tapınağını kirlettim, ben ki Efendimizin bedene kirlenmiş ellerle dokundum... Bana karşı son derece sabırlı davrandı ama şimdi zamanı geldi. ‘Sen o işi gizlice yaptın ama ben bunu bütün İsrail halkının gözü önünde güpegündüz yapacağım; *bu yüzden doğan çocuğun kesinlikle ölecek.*’*

II

Bay James Burton, genç üvey kardeşinin Montanelli ile birlikte “İsviçre’de gezinme”si fikrinden hiç hoşlanmadı. Ama yaşlı teoloji profesörüyle zararsız bir botanik turunu katı bir şekilde yasaklamak, bu yasağın nedeni hakkında hiçbir fikri olmayan Arthur’a son derece zalimce gelirdi herhâlde. Bunu hemen dinî ya da ırkçı önyargılara bağlardı, oysa Burton’lar açık fikirli olmalarıyla ve hoşgörülerıyla gurur duyarlardı. Bütün aile, Londra ve Livorno’da yüz yıl kadar önce Burton ve Oğulları Gemicilik Şirketi’nin kurulmasından bugüne, sadık birer Protestan olmuş, hep muhafazakâr çizgide yer almışlardı. Ama İngiliz beyefendilerinin, Katoliklere karşı bile adil davranması gerektiğine inanırlardı. Dul kalmayı can sıkıcı bulan evin efendisi, küçük çocuklarının güzel Katolik mürebbiyesiyle evlenince, evin iki büyük erkek çocuğu olan James ve Thomas kendilerinden pek de büyük olmayan bir üvey annenin varlığına ne kadar içerleseler de, Tanrı’nın iradesine somurtkan bir biçimde boyun eğmişlerdi. Babanın ölümünün ardından büyük erkek kardeşin evliliği, zaten hayli karışık olan işleri daha da karmaşıktırmıştı. Ancak her iki erkek evlat da, yaşadığı sürece üvey anneleri Gladys’i, Julia’nın o sivri dilinden korumak ve kendi anladıkları tarzda Arthur’a karşı görevlerini yerine getirmek için ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalışmışlardı. Genç delikanlıdan hoşlanır gibi davranmaya pek gerek görmüyorlardı; ona yönelik cömertlikle-

* İncil’den, “Natan, Davut’u Paylıyor”, Samuel 12/14.

rini esas olarak, verdikleri dolgun harçlıklarla ve kendi yoluna gitmesine izin vererek gösteriyorlardı.

Bu yüzden de mektubuna yanıt olarak Arthur'un eline, harcamalarını karşılayabileceği bir çek ve tatillerinde istediğini yapabileceğini belirten soğuk bir talimat geçti. Bu paranın yarısını botanik kitaplarıyla numune kutularına ayırdı ve Alpler'e yapacağı ilk gezinti için Pederle birlikte yola koyuldu.

Montanelli, Arthur'un uzun zamandır görmediği kadar keyifliydi. Bahçedeki konuşmanın yarattığı ilk sarsıntının ardından yavaş yavaş zihinsel dengesini geri kazanmıştı sanki. Şimdi olaya çok daha sakin bakıyordu. Arthur çok genç ve deneyimsizdi, bu yüzden de kararlarından geri döndürülebilirdi. Yeter ki, henüz daha başında bulunduğu bu tehlikeli yola dair tatlı bir dille uyandırılıp ikna edilebilin, bunun için daha zaman vardı.

Cenevre'de birkaç gün kalma niyetindeydiler ama gözlerini rahatsız eden beyaz sokakları ve tozlu, turist kaynayan gezinti yerlerini görür görmez, Arthur'un yüzünde küçük de olsa bir hoşnutsuzluk ifadesi belirdi. Montanelli sessizce eğlenerek onu gözlemliyordu.

"Hoşuna gitmedi mi yoksa, sevgili evladım?"

"Bilemiyorum Peder. Beklediğimden o kadar farklı ki. Evet, göl güzel, şu tepelerin şeklini de sevdim. Ama..."

O sırada Rousseau adasındaydılar.* Arthur konuşurken, bir yandan da Savoy bölgesinin uzayıp giden o çarpıcı görünümüne işaret ediyordu.

"Ama şehrin ölgün ve fazlasıyla düzenli bir havası... çok Protestan ve kendinden memnun bir hâli var. Hayır, hoşuma gitmedi, bana Julia'yı anımsatıyor burası."

Montanelli güldü. "Zavallı evladım, ne büyük bir talihsizlik! Buraya sadece hoşça vakit geçirmek için geldik, daha fazla

* Kentte, Rhone nehri üzerindeki küçük bir adaya ve parka, Cenevre'de doğan ve hayatının bir bölümünü burada geçiren ünlü düşünür Jean Jacques Rousseau'nun adı verilmiştir.

kalmamızı gerektirecek hiçbir sebep yok. Dilersen bugün gölde tekneyle gezelim ve yarın sabah da erkenden dağlara doğru yola çıkalım?”

“Ama Peder, siz burada kalmak istemiştiniz?”

“Sevgili çocuğum, ben tüm bu yerleri onlarca kez gördüm. Benim tatilim, senin keyif aldığını görmekten ibaret. Şimdi nereye gitmek istiyorsun?”

“Sizin için gerçekten de fark etmiyorsa nehri gerisin geri takip ederek kaynağına kadar gitmek isterim.”

“Rhone nehri mi?”

“Hayır, Arve nehri, o kadar hızlı akıyor ki.”

“O hâlde Chamonix’e gideceğiz.”

O öğleden sonrasını küçük bir teknenin içinde geçirdiler, suda sürüklenip durdular. O güzelim göl Arthur’un üzerinde, gri ve çamurlu Arve’nin yarattığından çok daha az etki bırakabilmişti. Akdeniz kıyısında büyümüştü, masmavi dalgalara alıştı; yine de suyun hızlı devinimleri, içindeki tutkuları harekete geçiriyor, buzul akıntısının aceleci koşusu onu her şeyden çok keyiflendiriyordu. “Bu gerçekten de çok güzel,” dedi.

Ertesi sabah, erken saatlerde Chamonix’e doğru yola çıktılar. Bereketli vadilerin arasında yol alırken Arthur hâlinde bir hayli memnun görünüyordu ama Cluses yakınındaki kavisli yola girdiklerinde ve sivri tepeler üstlerine kapanır gibi olduğunda birden ciddileşip sessizleşti. St. Martin’den yukarı, vadiye doğru ilerlediler, uyumak için yol kenarındaki kulübelerde ya da küçük dağ köylerinde konaklıyor, sonra da yola gönüllerinin istediği gibi devam ediyorlardı. Karşılaştıkları farklı manzaralar karşısında Arthur’un da duyarlılığı arttı, yanından geçtikleri ilk şelale onu gerçekten de görülmeye değer bir coşkuya sürükledi. Ama karlı tepelere yaklaştıkça bu esrik ruh hâli yerini yavaş yavaş, Montanelli’nin daha önce hiç görmediği olağanüstü bir heyecana bıraktı. Sanki dağlarla arasında bir tür gizemli yakınlık kurulmuştu. Karanlık, gizemli, yankılarla dolu çam ormanlarında

saatlerce hareketsiz yatıyor; dümdüz ve upuzun ağaç gövdeleri arasından parıltılı zirvelerin ve çıplak uçurumların oluşturduğu, güneşle yıkanmış dış dünyaya bakıyordu. Montanelli onu hüzünlü bir kıskançlıkla izliyordu.

Bir gün başını kitabından kaldırıp, Arthur’u bir saat öncekiyle aynı konumunda, hemen yanı başında yosunların üstüne uzanmış, irileşmiş gözleriyle mavi ve beyazın göz alıcı enginliğini izlerken görünce, dayanamadı, “Keşke gördüğün şeyi bana da gösterebilseydin sevgili evladım,” dedi. Diosaz şelaleleri yakınında sessiz sakin bir köyde uyuyup dinlenmek için ana yoldan ayrılmışlardı; bulutsuz gökte şimdiden alçalmış olan güneş, sanki çamlarla kaplı bir tepeye takılmış, kubbeye ve Blanc sıradağlarının tepesine Alp’in ışıklarını göndermek için bekliyordu. Gözleri hayranlık ve gizemle dolu olan Arthur başını kaldırdı:

“Ne mi görüyorum Peder? Ne başlangıcı ne de sonu olan mavi bir boşluğun içinde görkemli, beyaz bir varlık görüyorum. Ve o varlığın beklediğini, çağlar boyunca Tanrı’nın ruhunun gelişini beklediğini görüyorum. Bunu sanki puslu bir camın ardından, belli belirsiz görüyorum.”

Montanelli içini çekti.

“Eskiden bunları ben de görürdüm.”

“Artık hiç görmüyor musunuz?”

“Hiç! Sanırım artık onları bir daha göremeyeceğim de. Oradalar, biliyorum ama onları göreceğim gözüm yok. Artık çok farklı şeyler görüyorum.”

“Ne görüyorsunuz peki?”

“Ben mi sevgili çocuğum? Ben mavi bir gökyüzü ve karlı bir dağ görüyorum. Yukarılara baktığımda yalnızca bunları görüyorum işte. Ama aşağısı söz konusu olunca durum biraz farklı.”

Altlarında kalan vadiyi işaret etti. Arthur diz çöktü ve uçurumun dik kenarından aşağıya doğru eğildi. Akşamın büyüyen gölgeleri içerisinde loş bir görüntü veren muhteşem çam ağaçları, nehri sınırlayan dar yamaçlarda sanki birer nöbetçiymiş gibi di-

kiliyorlardı. Kor bir kömür parçası gibi kızaran güneş, sivri bir dağ zirvesinin ardına saklanmıştı; bütün bir yaşamla birlikte ışık da, doğanın çehresini terk edip gitmişti. Hemen oracıkta vadinin üstüne karanlık ve tehditkâr bir şey çöküyordu – kasvetli, dehşetli, hayalî silahlar donanmış bir şey. Çorak batı dağlarının dik kayalıkları, bir canavarın dişlerini andırıyordu. O canavar ki, kurbanını yakalamak ve onu inleyen ormanlarıyla karanlığa bürünmüş derin vadinin midesine çekmek için pusuya yatmış gibiydi. Çam ağaçları “Üstümüze düş!” diye fısıldayan birer bıçak ağzıydı sanki. Büyüyen karanlıkta gürleyip uluyan sağanak, sonu gelmez bir çaresizliğin çılgınlığıyla hapishanenin kayadan duvarlarını dövüyordu.

“Peder!” Arthur ürpererek doğrulmuş ve uçurumun kenarından geri çekilmişti. “Cehenneme benziyor burası!”

“Hayır evladım,” diye yanıtladı Montanelli usulca. “İnsan ruhuna benziyor.”

“Olsa olsa karanlıkta, ölümün gölgesinde oturanların ruhu olabilir bu?”

“Her gün sokakta yanından geçen kişilerin ruhu.”

Aşağıdaki gölgelere bakan Arthur biraz daha ürperdi. Çam ağaçlarının arasında donuk beyaz renkte bir sis geziniyor, avuntusu olmayan zavallı bir hayalet gibi sağınağın çaresiz ıstırabına usulca tutunuyordu.

“Bakın!” dedi Arthur aniden. “Karanlıkta yürüyen halk, büyük bir ışık gördü.”

Doğuda karlı dağ zirveleri gün batımının kızılığında tutuşmuştu. Kızıl ışık, tepelerden çekilince Montanelli döndü ve omzuna dokunarak Arthur’u kaldırdı.

“Haydi sevgili evladım, ışık tamamen kayboldu şimdi. Biraz daha kalırsak karanlıkta yolumuzu yitiririz.”

Alacakaranlıkta parlayan görkemli karlı zirvenin hayaletimsi silüetine sırtını dönen Arthur, “Bir ceset gibi,” dedi.

Kara ağaçların arasından dikkatlice geçerek geceyi geçirecekleri dağ kulübesine doğru indiler.

Montanelli, Arthur'un akşam yemeği masasında kendisini beklediği odaya girince, delikanlının karanlığın hayaletimsi düşlerinden kurtulduğunu ve büsbütün başka bir yaratığa dönüştüğünü fark etti.

"Ah Peder, gelin de şu tuhaf köpeğe bir bakın! Arka ayakları üstünde dans edebiliyor!"

Köpeğin marifetleri onu, günbatımının kıızıllığı kadar büyülemişti neredeyse. Yüzü al al olmuş, beyaz önlüklü kulübe sahibi kadın, güçlü kollarını beline dayamış, Arthur'un hayvanı oynatışını gülümseyerek izliyordu. Yörenin lehçesiyle konuşarak, "Bak şuna, nasıl da tasasız. Ne kadar da yakışıklı bir delikanlı!" dedi kızına.

Arthur genç bir kız gibi kızardı; söylediği şeyin anlaşıldığını fark eden kadın, Arthur'un bu utangaç hâllerine daha da çok gülererek gözden kayboldu. Delikanlı yemek boyunca sadece yaptıkları gezintilerden, dağ tırmanışından ve botanik keşif gezilerine dair planlarından söz etti. Anlaşılan dalıp gittiği düşleri, ne heyecanını ne de iştahını azaltmıştı.

Montanelli ertesi sabah uyandığında Arthur ortada yoktu. Daha şafak sökmeden, "Keçileri tepeye çıkararak Gaspard'a yardım etmek için" otlaklara doğru yola çıkmıştı.

Kahvaltı masası hazırlanmalı çok uzun bir zaman geçmemişti ki, Arthur, başı açık, omuzlarına tünemiş üç yaşında bir köylü kızı ve elinde kocaman bir yabani çiçek demetiyle odaya dalıverdi.

Montanelli başını kaldırıp gülümsedi. Karşısındaki kişi, Pisa ya da Livorno'da gördüğü ciddi ve sessiz Arthur'la tuhaf bir tezat oluşturuyordu.

"Nerelerdedin, seni delişmen? Kahvaltı etmeden dağlara mı sıvıştın?"

"Ah Peder, o kadar keyifliydi ki! Güneş doğarken dağlar muhteşem görünüyor, her yer çiyle kaplı, baksanıza!"

Göstermek için ıslak ve çamurlu çizmelerini kaldırdı.

“Yanımıza biraz ekmek ve peynir aldık, kırlarda da biraz keçi sütü içtik, bilseniz ne harikaydı! Ama şimdi yeniden acıktım, bu küçük arkadaşım için de bir şeyler istiyorum. Annette, bal ister misin?”

Oturup çocuğu dizine almıştı, kızın çiçekleri düzene sokmasına yardım ediyordu.

“Hayır, hayır!” diye araya girdi Montanelli. “Üşütmene izin veremem. Koş, üstündeki ıslak kıyafetleri değiştir. Annette, benim yanıma gel. Onu nereden buldun?”

“Köyün yukarisından. Dün gördüğümüz adamın, şu ayakkabı tamircisinin kızı. Çok güzel gözleri var, değil mi? Üstelik cebinde bir kaplumbağa var, adı da Caroline.”

Arthur ıslak çoraplarını değiştirip kahvaltıya indiğinde, çocuğu Pederin dizlerine oturmuş, bıcı bıcı kaplumbağasından söz ederken buldu. “Mösyö,” kıpır kıpır bacaklarını görebilsin diye kaplumbağayı tombul elinde ters tutuyordu.

Zor anlaşılır bir lehçeyle ve ciddiyetle, “Bakın, mösyö!” dedi. “Caroline’in çizmelerine bakın!”

Montanelli oturmuş çocukla oynuyor, saçlarını okşuyor, sevgili kaplumbağasına övgüler düzerek çocuğa harika öyküler anlatıyordu. Kulübenin hanımı masayı temizlemek için içeriye girdiğinde, Annette’in, papaz kıyafetleri içindeki o ciddi beyefendinin ceplerini boşalttığını gördü ve şaşkınlık içinde öylece bakakaldı.

“Tanrı küçük çocuklara iyi adamları tanımayı öğretiyor,” dedi. “Annette oldum olası yabancılardan korkar ama görüyor musunuz şimdi, papaz efendinin yanında hiç de çekingen davranmıyor. Ne muhteşem! Diz çok ve bu iyi mösyöden gitmeden önce seni kutsamasını dile Annette. Bu sana şans getirir.”

“Çocuklarla bu kadar iyi anlaştığınızı bilmiyordum Peder,” dedi Arthur, bir saat kadar sonra güneşli çayırdaki yürümeye başladıklarında. “O çocuk sizden bir an bile gözlerini ayıramadı. Biliyor musunuz, bence...”